

ชื่อโครงการ	การศึกษาประสิทธิภาพของการใช้สารสกัดจากใบสาบเสือ ข่า ใบน้อยหน่า และ เมล็ดน้อยหน่าในการกำจัดเหาทางโค
ชื่อผู้จัดทำ	นางสาวบุญยอร พิมาทัย นางสาวสิริโสภา แองโก นางสาวปิยพัชร บุญสุภา นางสาวมนัสขวัญ สายสมบัติ
ครูที่ปรึกษา ปีที่จัดทำ	นางมลิวรรณ แสนโคตร นางสาวเจตนา หนูพันธ์ นายถวัลย์ สองสี
ปีการศึกษา	2566
สถานศึกษา	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ

บทคัดย่อ

การศึกษาประสิทธิภาพของการใช้สารสกัดจากใบสาบเสือ ข่า ใบน้อยหน่าและเมล็ดน้อยหน่า ในการกำจัดเหาทางโค โดยใช้แผนการทดลองแบบสุ่มสมบูรณ์ (Completely Randomized Design; CRD) แบ่งออกเป็น 2 การทดลองโดยการทดลองที่ 1 ทำการทดลองนอกตัวสัตว์ (in vitro) โดยใช้เหาทางโคละอายุ คณะเพศ จำนวน 750 ตัว โดยแบ่งเป็น 5 กลุ่มทดลอง ๆ ละ 3 ซ้ำ แต่ละซ้ำใช้เหา ทางโค 50 ตัว และการทดลองที่ 2 เป็นการทดลองโดยตรงกับเหาทางโคที่อยู่บนตัวโค (in vivo) โดยใช้โคที่มีเหาทางโคไม่จำกัด น้ำหนัก เพศ และอายุ จำนวนทั้งสิ้น 15 ตัว มีจำนวนเหาทางโครวม 658 ตัว โดยแบ่งเป็น 5 กลุ่มทดลอง ๆ ละ 3 ซ้ำ ในแต่ละซ้ำใช้โค 1 ตัว การทดลองทั้งสองจะได้รับการตามแต่ละกลุ่มทดลองคือ กลุ่มที่ 1 (กลุ่มควบคุม) ใช้สารเคมีโซดาแอม และกลุ่มที่ 2 3 4 และ 5 ใบสาบเสือ ข่า ใบน้อยหน่า และเมล็ดน้อยหน่า ปริมาณ 100 กรัม ผสมกับ 70 เปอร์เซ็นต์เอทิลแอลกอฮอล์ ปริมาณ 100 มิลลิลิตร ตามลำดับ

จากการทดลองพบว่าในการทดลองนอกตัวสัตว์ (in vitro) การใช้สารสกัดสมุนไพรใบสาบเสือ ข่า ใบน้อยหน่า และเมล็ดน้อยหน่า มีประสิทธิภาพในการกำจัดเหาทางโคสูงที่สุด โดยมีอัตราการตายของเหาทางโคเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ ในนาที่ที่ 4 ส่วนสารเคมีโซดาแอม มีประสิทธิภาพในการกำจัดเหาทางโคเพิ่มขึ้น ในนาที่ที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 และ 9 ตามลำดับ และมีอัตราการตายของเหาทางโคสูงที่สุด 100 เปอร์เซ็นต์ ในนาที่ที่ 10 และการทดลองบนตัวสัตว์ (in vivo) การใช้สารสกัดสมุนไพรใบสาบเสือ ข่า ใบน้อยหน่า และเมล็ดน้อยหน่า มีประสิทธิภาพในการกำจัดเหาทางโคบนตัวสัตว์โดยมีอัตราการตายในนาที่ที่ 10 เป็น 76.53, 80.98, 80.57 และ 88.43 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ ส่วนสารเคมีเนกัวอน มีประสิทธิภาพในการกำจัดเหาทางโคบนตัวสัตว์ เป็น 73.66 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งมีค่าไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($P>0.05$) จากผลการทดลองนี้พบว่า สารสกัดสมุนไพร ทั้ง 4 ชนิด มีประสิทธิภาพในการกำจัดเหาทางโคดีกว่า สารเคมีเนกัวอน